RADNIČNÉ NOVINY

MESTA BANSKÁ BYSTRICA

10
Ročník XX.
október
2026

Foto: pixabay.com

MESTO ROZVÍJA MODERNÉ SOCIÁLNE SLUŽBY PRE VŠETKY GENERÁCIE

Strana 4 - 6

INVESTÍCIE

Strieborné námestie už celé patrí samospráve, čaká ho komplexná obnova.

Strana 7

DOPRAVA

Práce na rekonštrukcii mosta na Mládežníckej sú v plnom prúde.

Strana 10 - 11

KULTÚRA

Divadlo z Pasáže dostane vlastnú divadelnú sálu.

Strana 12

Mestský úrad skvalitňuje služby pre obyvateľov, spustil nový vyvolávací systém

Vestibul Mestského úradu v Banskej Bystrici prešiel obnovou, vďaka čomu dnes môžu obyvatelia pri vybavovaní svojich záležitostí čakať v príjemnejšom a modernejšom prostredí. Súčasťou modernizácie je aj nový vyvolávací systém, ktorý sa využíva pri poskytovaní služieb Matričného úradu a ohlasovne pobytu, ako aj Klientskeho centra.

Vybavovanie bude pre verejnosť rýchlejšie a komfortnejšie

Foto: MsÚ BB

Nový systém pomáha zjednodušiť orientáciu verejnosti, obmedziť tvorbu radov a zabezpečiť prehľadné poradie čakajúcich a už je v plnej prevádzke. V prvých týždňoch im bude s orientáciou a používaním vyvolávacieho systému pomáhať zamestnanec sociálneho podniku – Podnik medzitrhu práce.

V prvej etape modernizácie mestského úradu bolo obnovené vstupné zádverie, odstránený problém so zatekaním počas dažďov a poruchové vstupné dvere boli nahradené novými. V druhej etape prešli obnovou priestory vrátnice aj samotný vestibul, ktorý dostal nové vybavenie a nábytok. Celkové náklady na obnovu týchto priestorov predstavujú približne 154-tisíc eur. Po ukončení stavebných prác nasledovala inštalácia nového vyvolávacieho systému. *„Nový systém pomáha obmedziť vytváranie radov pred jednotlivými pracoviskami, zvyšuje komfort klientov a zabezpečuje prehľadné a spravodlivé dodržiavanie poradia. Zároveň poskytuje ľuďom väčšie súkromie pri vybavovaní ich požiadaviek a prispieva aj k zlepšeniu pracovných podmienok našich zamestnancov. Veríme, že vďaka nemu bude poskytovanie služieb verejnosti plynulejšie a efektívnejšie,“* objasňuje Marica Koreňová, prednostka Mestského úradu v Banskej Bystrici.

Systém zároveň poskytne mestu lepší prehľad, údaje o vyťaženosti jednotlivých pracovísk a čakacích dobách. Získané údaje bude možné využiť pri ďalšom nastavovaní služieb a personálnych kapacít tak, aby bolo vybavovanie záležitostí obyvateľov čo najefektívnejšie. Systém je pripravený aj na ďalšie rozšírenie a v budúcnosti môže umožniť napríklad objednanie sa na konkrétny termín či elektronickú rezerváciu návštevy úradu.

„Obyvatelia si po príchode na mestský úrad vyberú na dotykovej obrazovke službu, ktorú potrebujú vybaviť. Dostanú poradový lístok a následne môžu počkať vo vestibule na pohodlnom sedení, kým na informačných obrazovkách neuvidia svoje číslo a pracovisko, ku ktorému majú pristúpiť,“ hovorí Alexander Hlavatý, vedúci Odboru informatizácie a digitalizácie MsÚ v Banskej Bystrici.

Náklady na inštaláciu vyvolávacieho systému, jeho nastavenie a zaškolenie pracovníkov predstavujú približne 16 000 eur. Vo vestibule pribudli dva TV displeje a jeden dotykový kiosk na výber služby a tlač lístka s poradovým číslom. Systém obsluhuje 18 pracovísk na prízemí MsÚ, v rámci Klientskeho centra a Matričného úradu.

„Postupne meníme mestský úrad tak, aby bol pre obyvateľov dostupnejší, prehľadnejší a aby vybavovanie ich záležitostí bolo čo najjednoduchšie. Obnovený vestibul a nový vyvolávací systém sú ďalším konkrétnym krokom týmto smerom. Ďakujem všetkým, najmä našim zamestnancom za trpezlivosť počas stavebných prác a dočasných obmedzení, s ktorými bola modernizácia mestského úradu spojená“, povedal primátor mesta Ján Nosko.

Z. Marhefková

Vestibul úradu prešiel rekonštrukciou

Foto: MsÚ BB

Otázka pre čitateľov

Gratulujeme výhercom a súťažíme ďalej

V poslednom čísle Radničných novín ste mali možnosť zapojiť sa do súťaže o zaujímavé ceny. Stačilo odpovedať na súťažnú otázku: Na akú nemocnicu sa má transformovať Rooseveltova nemocnica v Banskej Bystrici? Správna odpoveď bola na univerzitnú nemocnicu. Výhercami sú pani Katarína Grossmanová a pán Štefan Žubretovský.

Teší nás veľký čitateľský záujem o súťaže v Radničných novinách a srdečne gratulujeme výhercom. Ceny si môžu vyzdvihnúť na mestskom úrade (prihláste sa v Klientskom centre).

V súťažení pokračujeme a opäť hráme o balíček prezentačných predmetov mesta Banská Bystrica.

Tento mesiac sa pýtame: **Ako sa volá podujatie, ktoré mesto každoročne v októbri pripravuje pre seniorov a ktoré tento rok oslavuje 25 rokov?**

A) Univerzita aktívneho seniora
B) Akadémia európskeho seniora
C) Festival skôr narodených

Odpovede nám môžete posielať do 8. novembra 2026 na adresu Mesto Banská Bystrica, Radničné noviny, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica alebo na e-mail sutaz.radnicnenoviny@banskabystrica.sk, predmet správy: súťaž. Mená víťazov zverejníme v novembrovom vydaní Radničných novín.

red.

Informácie z mestského úradu

Ilustračná foto

Foto: pixaby.com

01. Zahájenie vykurovacej sezóny a povinnosti prevádzkovateľa

S príchodom chladnejších jesenných dní sa začína nová vykurovacia sezóna. V mnohých domácnostiach to znamená opätovné uvedenie krbov, kachlí a kotlov na tuhé palivo do prevádzky, čo môže mať negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia v ich okolí. Hoci v meste prevažuje vykurovanie zemným plynom, v niektorých lokalitách, predovšetkým v oblastiach s rodinnými domami bez dostupnej plynovej infraštruktúry, sú hlavným zdrojom tepla kotly, kachle a krby na tuhé palivo, najmä drevo a drevené pelety. Krby sa zároveň nachádzajú aj v novostavbách rodinných domov vybavených modernými nízkoemisnými alebo bezemisnými vykurovacími systémami, kde plnia najmä doplnkovú funkciu. Aj pri ich príležitostnom používaní je však potrebné dodržiavať zásady správneho vykurovania a zákonné povinnosti prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia. Ak prevádzkujete malý zdroj znečisťovania ovzdušia na tuhé palivo, teda lokálne kúrenisko, ste povinný dodržiavať zákazy a povinnosti ustanovené zákonom. Zároveň odporúčame dodržiavať tieto zásady správneho vykurovania:

- používanie vhodného a kvalitného paliva (1-2 roky presušené drevo, opt. vlhkosť 20, max. 25 %)
- pravidelná starostlivosť o zariadenia – čistenie kotla/krbu/kachlí a komína
- výmena starého vykurovacieho telesa za moderné „ekodizajnové“ a efektívne zariadenie, čím šetríte životné prostredie i financie
- dbanie na efektivitu kúrenia (správne nastavenie regulačných klapiek – oheň „nedusiť“, udržovať teplotu spalín medzi 150 – 250 °C)
- v žiadnom prípade nespaľovať odpad, najmä plastový a s chemickými látkami ako sú dýhovaný a lepený nábytok, drevotrieska, lepenka, PET fľaše atď.
- zamedzovanie tepelným stratám – správne vetranie, starý domy/objekt zatepliť

Správnou prevádzkou vykurovacích zariadení a používaním vhodného paliva prispievame k zlepšeniu kvality ovzdušia, chránime svoje zdravie, životné prostredie a zároveň znižujeme náklady na vykurovanie. Dlhodobo najefektívnejším spôsobom ochrany ovzdušia je postupný prechod na nízkoemisné a bezemisné systémy vykurovania, ako sú tepelné čerpadlá, solárne systémy alebo využívanie energie z obnoviteľných zdrojov. Tieto riešenia prispievajú k znižovaniu emisií znečisťujúcich látok a k obmedzovaniu závislosti od fosílnych palív, ktorých dostupnosť sa postupne znižuje a ich ceny podliehajú výrazným výkyvom.

02. Platí mimoriadna 50-percentná zľava v banskobystrickej MHD

Od pondelka 12. októbra do 10. novembra tohto roku môžu cestujúci využívať mimoriadnu 50-percentnú zľavu zo základného cestovného v MHD Banská Bystrica. Ide o dočasné opatrenie schválené Vládou SR v reakcii na rast cien pohonných hmôt a zvýšenú finančnú záťaž domácností. Zľava sa vzťahuje na jednorazový základný cestovný lístok zakúpený v hotovosti u vodiča autobusu alebo trolejbusu a na základný 30-dňový predplatný cestovný lístok/DK, zakúpený v období od 12. do 26. októbra 2026 vrátane.

Výška mimoriadnej zľavy je 50 percent zo základného cestovného. O zľavu nie je potrebné osobitne žiadať. Cestujúcim, ktorí spĺňajú podmienky, bude zohľadnená automaticky pri kúpe príslušného cestovného lístka.

Mimoriadna zľava je určená cestujúcim, ktorí platia základné cestovné. Podmienky pre deti, seniorov a ďalšie tarifné skupiny, ktoré už využívajú zľavnené alebo bezplatné cestovanie, sa nemenia. Cieľom dočasného opatrenia je zmierniť finančné zaťaženie domácností v súvislosti s rastúcimi cenami pohonných hmôt a zároveň podporiť využívanie verejnej dopravy.

03. SĽUK prinesie do Banskej Bystrice piesne z celého Slovenska

Tance, piesne a rozmanité podoby ľudového umenia prinesie do Banskej Bystrice Slovenský ľudový umelecký kolektív. S programom Slovensko sa predstaví v piatok 20. novembra 2026 o 19:00 hod. v Športovej hale Dukla.

Program čerpá z folklóru rôznych regiónov Slovenska a približuje ho v súčasnej javiskovej podobe. Autori pri spracovaní pôvodných tancov a piesní využili improvizáciu, hravosť aj komiku, ktoré patria k ľudovému umeniu. Na javisku sa spoja tanečný súbor, ľudová hudba a spevácka skupina SĽUK-u, aby divákom predstavili pestrosť našich folklórnych tradícií. Vstupenky na predstavenie sú dostupné v sieti Ticketportal.

04. O dotácie z rozpočtu mesta je možné požiadať do konca októbra

Mesto Banská Bystrica v súčasnosti pripravuje rozpočet na rok 2027, o ktorom budú rozhodovať poslanci mestského zastupiteľstva. V súvislosti s tým mesto sumarizuje žiadosti o dotačnú podporu pre organizácie a subjekty pôsobiace v oblasti športu, kultúry, vzdelávania, cestovného ruchu, životného prostredia či sociálnych služieb. Žiadosti o dotácie na rok 2027 je možné predkladať do 31. októbra 2026. Potrebné tlačivá a ďalšie informácie sú dostupné na webovej stránke mesta.

05. Sociálni pracovníci z Lotyšska navštívili zariadenie Komuce Krivánska

Počas septembra 2026 navštívili zariadenie Komuce Krivánska 46 sociálni pracovníci z Lotyšska. Cieľom návštevy bolo vzájomné zdieľanie skúseností a informácií z oblasti sociálnych služieb a predstavenie fungovania zariadenia. Na úvod návštevy boli hosťom predstavené základné informácie o zariadení a jeho fungovaní. Následne sa rozvinula zaujímavá a podnetná diskusia o sociálnych systémoch na Slovensku a v Lotyšsku. Účastníci si navzájom vymieňali skúsenosti, porovnávali prístupy k poskytovaniu sociálnych služieb a diskutovali o výzvach, ktorým sociálna oblasť v oboch krajinách čelí. V druhej časti návštevy mali lotyšskí kolegovia možnosť prehliadnuť si celé zariadenie vrátane niekoľkých bytových jednotiek. Získali tak konkrétnejšiu predstavu o prostredí, v ktorom sú sociálne služby poskytované, ako aj o každodennom fungovaní zariadenia. Návšteva sa niesla v príjemnej a priateľskej atmosfére. Zariadenie Komuce Krivánska sa hosťom veľmi páčilo a podľa ich slov odchádzali plní nových informácií, podnetov a skúseností, ktoré môžu využiť vo svojej ďalšej práci.

stranu redakčne zostavila B. Károlyová

Lotyšskí kolegovia sa k nám prišli inšpirovať

Foto: MsÚ BB

Mesto rozvíja moderné sociálne služby pre všetky generácie

Obľúbená olympiáda seniorov

Zostať doma aj vtedy, keď už bežné povinnosti vyžadujú pomoc. Mať možnosť stretávať sa s ľuďmi, učiť sa alebo si oddýchnuť od náročnej starostlivosti o blízkeho. Aj takéto potreby stoja za rozvojom sociálnych služieb v Banskej Bystrici. Vybrané služby pre seniorov, ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím a rodiny ukazujú, ako mesto spája každodennú starostlivosť s poradenstvom a vzdelávaním a ako podnety obyvateľov menia ponuku poskytovanej pomoci.

Banská Bystrica dlhodobo rozvíja pomoc v domácnostiach aj zariadeniach a príležitosti zapojiť sa do života mesta. Zariadenia modernizuje, mapuje potreby obyvateľov a podľa ich skúseností upravuje služby. Prehľad približuje vybrané služby a projekty pre rôzne životné situácie. *„Chceme, aby si v našej ponuke našli pomoc seniori, ľudia so zdravotným znevýhodnením aj celé rodiny. Pri rozvíjaní služieb potrebujeme vedieť, čo im v každodennom živote chýba. Preto počúvame samotných prijímateľov, ich blízkych aj od zástupcov komunít. Ich skúsenosti nám pomáhajú upravovať starostlivosť, ale aj poradenstvo a vzdelávanie, aby boli naozaj užitočné,“* približuje Ivana Kružliaková, vedúca Odboru sociálnych vecí Mestského úradu v Banskej Bystrici. *„Pomoc má človeku umožniť, aby o svojom živote mohol čo najviac rozhodovať sám. Ak s podporou opatrovateľky zostane doma alebo vďaka prepravnej službe zvládne cestu k lekárovi, zachováva si kus samostatnosti. Aj podľa takýchto každodenných možností by sme mali posudzovať, ako dobre mesto slúži svojim obyvateľom,“* dodáva primátor mesta Ján Nosko.

Pomoc, ktorá umožňuje zostať doma

Vyšší vek ani zdravotné komplikácie nemusia znamenať odchod zo známeho prostredia. Opatrovateľská služba pomáha seniorom aj ľuďom s ťažkým zdravotným postihnutím s osobnou hygienou, obliekaním, jedlom či domácnosťou. Pomoc prispôsobuje zdravotnému stavu a tomu, čo človek zvládne sám. Môže zahŕňať aj sprevádzanie pri vybavovaní úradných záležitostí či predčítanie nevidiacim. Život uľahčuje aj donáška obedov z mestskej jedálne, mestská práčovňa a požičovňa pomôcok. Chodítko či vozík pomôžu pri pohybových obmedzeniach, polohovacia posteľ alebo zdvihák pri starostlivosti, kým si človek zabezpečí vlastnú pomôcku. Služba sa vyberá podľa jeho situácie a podmienok poskytovania. Prepravná služba poskytuje individuálnu dopravu ľuďom, ktorým zdravotný stav sťažuje pohyb alebo orientáciu a túto dopravu potrebujú. Mesto ju zabezpečuje v Banskej Bystrici aj na Slovensku. Mimo mesta slúži na cesty do zdravotníckych zariadení, zariadení sociálnych služieb či na kúpeľnú liečbu a späť. Seniorom prináša väčší pocit istoty monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, ktoré mesto zabezpečuje cez zmluvného partnera Santea, n. o. Zariadením v domácnosti alebo hodinkami môžu pri páde či inej kríze privolať pomoc. Signál prijme monitorovací pult, operátor preverí situáciu a zabezpečí ďalší postup. Moderné signalizačné systémy ale nie sú určené iba do domácností, sú integrované aj v mestských zariadeniach sociálnych služieb a umožňujú klientom privolať personál.

Mestské zariadenia sociálnych služieb prešli obnovou

Starostlivosť počas dňa a priestor na stretávanie

Denný stacionár poskytuje seniorom aj ďalším ľuďom odkázaným na pomoc dennú starostlivosť, stravu a spoločné činnosti pri zachovaní bývania doma. Stacionár na Robotníckej 12 je určený ľuďom odkázaným na pomoc inej osoby vrátane detí, mladých dospelých a dospelých s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom. Klienti dostávajú aj sociálne poradenstvo, rozvíjajú či udržiavajú schopnosti pre každodenný život, venujú sa záujmovým činnostiam a pracovným zručnostiam. Denné centrá slúžia na stretávanie rôznych skupín obyvateľov vrátane seniorov a ľudí so zdravotným postihnutím. Členovia sa podľa svojich možností venujú pohybu, tvorivým aktivitám či kultúrnym a spoločenským podujatiam a udržiavajú kontakty s ľuďmi s podobnými záujmami. Kultúru, šport, poznávanie a vzdelávanie spája Akadémia európskeho seniora, ktorú mesto s partnermi pripravuje každý október. Prebiehajúci ročník pripomína jej 25. výročie. Popri Olympiáde seniorov či tréningu pamäti ponúka napríklad bezpečné používanie mobilu a internetu a ochranu pred digitálnymi podvodmi.

Keď domáca pomoc už nestačí

Keď pravidelnú starostlivosť nemožno primerane zabezpečiť doma, prichádzajú do úvahy zariadenia pre seniorov. Mesto zmodernizovalo všetky tri pobytové zariadenia: KOMUCE na Krivánskej ulici, Jeseň na In-

Rozprávkové jasličky ozvláštňujú deťom program rôznymi aktivitami

ternátnej ulici a Stredisko sociálnych služieb na Ulici 9. mája. Modernizácia priniesla klientom vyšší komfort, zamestnancom lepšie pracovné zázemie na kvalitnú starostlivosť a prípravu aktivít podľa potrieb a záujmov obyvateľov. Obyvatelia tu majú bývanie, stravu a pomoc pri každodenných úkonoch. Pod dohľadom zamestnancov si zachovávajú samostatnosť a zapájajú sa do aktivít podľa svojich schopností. Zamestnanci sa priebežne vzdelávajú, sledujú nové prístupy k práci s klientmi a uplatňujú ich v starostlivosti aj programe. Spoločné podujatia prepájajú obyvateľov zariadení a umožňujú nové kontakty. Zariadenie opatrovateľskej služby poskytuje dočasný pobyt a starostlivosť ľuďom odkázaným na pomoc iných, ak ju dočasne nemožno zabezpečiť doma. Mesto službu zabezpečuje aj s neverejnými poskytovateľmi.

Podporované bývanie pomáha ľuďom vyžadujúcim dohľad a podporu pri samostatnom živote. Mesto ho poskytuje v zariadení Jeseň a v KOMUCE na Krivánskej ulici. V obytných jednotkách si môžu pripravovať jedlo a vykonávať domáce práce. Pracovníci pomáhajú s tým, čo klienti ešte nezvládajú, poskytujú poradenstvo a podporujú uplatňovanie ich práv a samostatnosť. Regeneračno-rekondičné služby zahŕňajú individuálne a skupinové cvičenia, fyzioterapiu či masáže podľa možností prevádzky. Pomáhajú udržiavať pohybové schopnosti a zmierňovať ťažkosti pohybového aparátu.

Kto pomôže tým, ktorí sa starajú o druhých

Odľahčovacia služba dáva ľuďom, ktorým starostlivosť o blízkeho môže zabrať veľkú časť dňa, čas na oddych, vlastné vyšetrenie či ostatných členov rodiny. Je určená tým, ktorí opatrujú človeka s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaného podľa príslušného posudku na pomoc inej osoby a poberajú peňažný príspevok na opatrovanie. Pomáha pri opatere rôznych vekových skupín vrátane seniorov aj detí s hendikepom. Mesto ju poskytuje v domácnosti, cez deň v stacionári alebo pobytovo v zariadení podľa potrieb opatrovaného a možností služby. Využiť ju možno najviac 30 dní v kalendárnom roku. Pri terénnej a ambulantnej forme sa za deň počíta 12 hodín pomoci, ktoré sa môžu nazbierať aj počas viacerých dní. V roku 2025 ju v Banskej Bystrici využilo 30 opatrovateľov, o 13 viac než rok predtým. S odľahčovacou službou má skúsenosť aj Eva Tomášová, ktorej syn so zdravotným znevýhodnením navštevuje denný stacionár.

Mesto sa pri nastavovaní sociálnych služieb zameriava na všetky skupiny obyvateľov

> **„Pri ťažkom postihnutí, aké má náš syn, začiatky sprevádzali obavy, ako to zvládneme. Táto služba nám s tým veľmi pomáha. Kľúčovou bola osobná komunikácia, spolupráca i podrobne spracovaná karta klienta, ktorá zahŕňa životosprávu, návyky, obľúbené činnosti aj špecifické prejavy, čo umožnilo opatrovateľom dozvedieť sa čo najviac o osobnosti opatroveného. Prístup opatrovateliek je zodpovedný a zároveň ľudský, syn sa začlenil a navštevuje denný stacionár rád,“ hodnotí Eva Tomášová.**

Unikátny formát Pod jednou strechou

Informácie o dostupnej pomoci a sociálne poradenstvo ponúka podujatie Pod jednou strechou. Mesto tu spája verejnú správu, poskytovateľov sociálnych služieb, organizácie aj firmy s kompenzačnými pomôckami. Návštevníci sa môžu poradiť bez presúvania medzi inštitúciami a vymeniť si skúsenosti. Program dopĺňajú kultúrne vystúpenia, ktoré pripravujú a účinkujú v nich ľudia s hendikepom. *„Tento deň v roku patrí ľuďom, ktorí sa chcú či už kvôli sebe alebo kvôli svojim blízkym zorientovať v dostupných sociálnych službách. Je to praktická pomoc, zvlášť v tomto období, kedy nastalo množstvo legislatívnych zmien v poskytovaní sociálnych služieb. Pod jednou strechou je zároveň miestom stretnutí a výmeny skúseností. Darí sa nám aktívne prispievať k búraniu predsudkov a posilňovaniu povedomia o živote ľudí so zdravotným znevýhodnením. Každým rokom registrujeme rastúci záujem verejnosti aj zapojených organizácií, čo potvrdzuje význam tohto projektu,“* ozrejmuje vedúca Odboru sociálnych vecí mesta Ivana Kružliaková.

Viac než len detské jasličky

Rozprávkové jasličky na Triede SNP pomáhajú rodičom pri návrate do práce či štúdiu. Deťom od jedného do troch rokov ponúkajú zmodernizované prostredie a kvalifikovaný personál podporujúci ich vývin a každodenné návyky. Deti si na pobyt zvykajú postupne, od niekoľkých hodín po celý deň, podľa potrieb

Kde nájsť pomoc pre seba alebo blízkeho

Služby predstavené v článku sú výberom z podstatne širšej ponuky. Ak hľadáte pomoc pre seba alebo svojich blízkych, siahnite po brožúre Poradca a sprievodca sociálnymi službami v Banskej Bystrici a okolí. Mesto v nej zhromažďuje informácie o službách pre rôzne skupiny obyvateľov vrátane tých, ktoré poskytujú iné samosprávy, súkromní, neziskoví či cirkevní zriaďovatelia. Nájdete v nej, komu sú jednotlivé služby určené, kde sa poskytujú a koho môžete kontaktovať.

Brožúra sa pravidelne aktualizuje. K jej elektronickej podobe sa dostanete po naskenovaní QR kódu.

Program na podujatí Pod jednou strechou chystajú ľudia s hendikepom

Fotografie: MsÚ BB

detí aj rodičov. Režim zahŕňa spoločné hry, pobyt vonku, jedlo a popoludňajší spánok. Stravu pripravujú vo vlastnej kuchyni podľa veku a zdravotného stavu detí. Program spestrujú divadielka, karneval či návštevy policajtov. Rodičia sa zapájajú napríklad na podujatí Mama, tato olympiáda, kde s deťmi športujú a tvoria. Prednášky o výchove a vývine sú určené rodičom zverených detí aj verejnosti. Tento rok sa konalo napríklad stretnutie s odborníčkou z Centra včasnej intervencie Banská Bystrica o senzorickej integrácii, teda spracúvaní zmyslových podnetov. Rodičia mohli klásť otázky a rozoberať bežné životné situácie. *„U nás v Rozprávkových jasličkách je výchova záležitosťou srdca a vyžaduje si veľa trpezlivosti. Veľmi dôležitá je adaptácia dieťaťa ešte pred nástupom do jasličiek. Rodičia majú možnosť si ešte pred nástupom prísť pozrieť priestory a stráviť nejaký čas v prítomnosti opatrovateliek. Chceme, aby sa u nás deti aj rodičia cítili príjemne, bezpečne a mali dostatok informácií pred prvým veľkým dňom. Pokroky detičiek prijatých do jaslí sú veľmi rýchle, začínajú sa učiť samostatne jesť, piť z pohárika, obliekať, používať nočník a rozširujú si slovnú zásobu za pomoci učenia sa nových básničiek a pesničiek,“* vysvetľuje riaditeľka jasličiek Michaela Halabuková. Zamestnanci pripravujú aj občasník Jasličkár s fotografiami a správami zo života zariadenia a praktickými podnetmi pre rodičov. Tohtoročné čísla sa venovali napríklad podpore samostatnosti, zvládaniu náročných výchovných situácií či hyperaktivite.

Podpora rodín v bežnom živote aj v kríze

Pri chorobe či úraze rodiča alebo pôrode matky môže rodina dostať pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v domácnosti. Je určená rodičovi alebo človeku, ktorému bolo dieťa zverené, ak starostlivosť nezabezpečí sám ani s pomocou rodiny. Poskytuje sa najviac 30 po sebe nasledujúcich dní. Komunitné centrá Sásová a Fončorda ponúkajú spoločné aktivity, neformálne vzdelávanie a stretávanie susedov. Všetkým je otvorené aj Komunitné multifunkčné centrum KOMUCE na Robotníckej 12. Deti, rodičia, starí rodičia aj ľudia so znevýhodnením tu môžu rozvíjať zručnosti, dobrovoľníčiť a pripravovať spoločné podujatia. Spoluprácou obyvateľov, komunít a organizácií centrum pomáha predchádzať osamelosti či sociálnemu vylúčeniu. Pri vážnych problémoch môže byť prvým krokom základné sociálne poradenstvo na odbore sociálnych vecí. Mesto poskytuje aj sociálnu a krízovú intervenciu. Pracovníci pomáhajú ľuďom v náročných životných situáciách zorientovať sa v možnostiach pomoci a riešiť najnaliehavejšie problémy. KOTVA pomáha rodinám s deťmi pri strate bývania núdzovým a dočasným ubytovaním. S podporou pracovníkov môžu postupne stabilizovať svoju situáciu a smerovať k samostatnému bývaniu.

Podnety obyvateľov sa menia na konkrétne kroky

Smer rozvoja určuje Komunitný plán sociálnych služieb na roky 2021 až 2027. V pracovných skupinách sa stretávajú zástupcovia mesta, poskytovatelia, odborníci, verejnosť aj zástupcovia jednotlivých skupín prijímateľov služieb. Pomenúvajú, čo funguje, chýba a treba upraviť. Na ich podnety nadväzujú ročné akčné plány s konkrétnymi úlohami, ktorých plnenie sa pravidelne vyhodnocuje. Výsledkom podnetov rodín bolo aj rozšírenie terénnej a ambulantnej formy odľahčovacej služby na víkendy od februára 2024. *„Pri komunitnom plánovaní potrebujeme počuť aj ľudí, ktorí služby využívajú, a tých, ktorí sa o nich starajú. Vedia nám povedať, kde im pomoc chýba a čo by im uľahčilo život. Takto sa do plánu dostala aj potreba rozvíjať odľahčovaciu službu. Už sme ju poskytovali, no podnety rodín nám pomohli rozšíriť možnosti jej využitia. Dnes ju vieme zabezpečiť v domácnosti alebo v dennom stacionári aj cez víkend,“* vysvetľuje Ivana Kružliaková. Spätnú väzbu mesto získava aj dotazníkmi spokojnosti na svojom webe. Názor na sociálne služby v nich môžu vyjadriť prijímatelia, ich blízki aj široká verejnosť.

B. Károlyová

Vyvraciame mýty o sociálnych službách

V čom sa ľudia pri sociálnych službách často mýlia alebo nemajú dostatok informácií, vysvetľuje Ivana Kružliaková, vedúca Odboru sociálnych vecí Mestského úradu v Banskej Bystrici.

1. Mýtus **Sociálne služby sú najmä pre seniorov a ľudí s nepriaznivým zdravotným stavom.**

Sociálne služby pomáhajú všetkým, ktorí pomoc potrebujú. Nielen seniorom a ľuďom so zdravotnými problémami, ale aj rodičom s malými deťmi, ľuďom opatrujúcim blízkeho či rodinám v náročnej životnej situácii. Spomenúť možno napríklad jasličky, podporu rodičov pri starostlivosti o deti alebo pomoc pri strate bývania. Ponuka služieb sa neustále prispôsobuje dopytu a potrebám obyvateľov.

2. Mýtus **Sociálne služby tvoria úradníci od stola.**

U nás v Banskej Bystrici určite nie. Mesto zisťuje potreby obyvateľov v priamom kontakte s ľuďmi, ktorí pomoc využívajú, aj s ich blízkymi a so zástupcami komunít. Do komunitného plánovania sa zapájajú prijímatelia služieb, verejnosť, poskytovatelia aj odborníci. Pre kvalitné nastavenie služieb je nevyhnutné neustále zisťovať, čo ľudia potrebujú.

3. Mýtus **O pomoc má zmysel požiadať až vtedy, keď si už sami neporadíme.**

Včasné poradenstvo a podpora môžu predísť ťažším životným situáciám alebo ich zhoršeniu. Obyvatelia majú niekoľko možností, ako sa dostať k informáciám a môžu si vybrať formu, ktorá im vyhovuje. Informácie o možnostiach pomoci sú dostupné na webe mesta, informovať sa môžete aj e-mailom, telefonicky a osobne v Klientskom centre mestského úradu. Mesto poskytuje sociálne poradenstvo aj priamo v komunitách.

Zmenou prejde organizácia celého priestoru

Vizualizácie: architektonický ateliér 3M a GuldanArchitects

Strieborné námestie už celé patrí mestu, ďalším krokom je jeho obnova

Strieborné námestie patrí v Banskej Bystrici k významným priestorom, vzhľadom na to, že ide o dôležitý dopravný a prestupový uzol, cez ktorý denne prejdú stovky cestujúcich, chodcov, cyklistov i motoristov. Preto mesto v uplynulom období rozbehlo prípravu projektu jeho komplexnej rekonštrukcie. Po jeho realizácii vznikne v tejto lokalite bezpečný kultivovaný verejný priestor, kde bude prioritou chodec a jeho bezpečnosť.

Na Striebornom námestí sa v súčasnosti realizuje rekonštrukcia súkromného objektu, v ktorom sídlia potraviny. Obnovou prechádza aj významná národná kultúrna pamiatka Penov dom, ktorú rekonštruuje Štátna vedecká knižnica z eurofondov v objeme viac ako dva milióny eur. Po dokončení sa Penov dom stane ozdobou Striebornho námestia. Nový šat však dostane aj samotné námestie.

Mesto síce doposiaľ vlastnilo väčšinu pozemkov pod Striebornym námestím, nie však všetky, čo znemožňovalo realizovať komplexnú obnovu. Dnes je už mesto vlastníkom všetkých pozemkov v tejto lokalite. *„Kľúčovou podmienkou na to, aby mohlo mesto k rekonštrukcii Striebornho námestia pristúpiť, bolo usporiadanie vlastníckych vzťahov a získanie všetkých pozemkov pod Striebornym námestím do majetku samosprávy. Výsledkom dlhodobých rokovaní vedenia mesta bolo uzatvorenie zámennej zmluvy so spoločnosťou PROXENTA Private Equity, s.r.o., čo odsúhlasili aj poslanci vlani na septembrovom zasadnutí MsZ,“* vysvetľuje Lukáš Jelínek, vedúci majetkového oddelenia.

Nový prestupový uzol MHD a prímestskej dopravy

Strieborné námestie je v súčasnosti neatraktívny priestor. Cestujúci tu navyše čakajú na spoje bez kvalitného zázemia, v lete na rozpálených plochách a neraz aj v mlákach po daždi. Návrh rekonštruovaného námestia vznikol v úzkej spolupráci významných architektonických ateliérov 3M, GuldanArchitects a Odboru architekta mesta Banská Bystrica.

„Aj keď vizuál verejných priestorov v Banskej Bystrici od tohto roku reguluje Manuál verejných priestorov, námestia sú navrhované ako autorské diela s vlastnými špecifickými prvkami. Príkladom sú aj zaujímavé autobusové prístrešky, ktoré v tomto priestore navrhujeme. Napriek priestorovým možnostiam sa podarilo vytvoriť miesto pre nové zelené plochy, vzrastlé stromy a pobytové zóny,“ dopĺňa Martin Pavelek, architekt mesta.

Súčasťou projektu je zachovanie a komplexná rekonštrukcia cesty, ktorá námestím prechádza. Pre zvýšenie bezpečnosti budú jednotlivé smery predelené stredovými ostrovčekmi so stromovou alejou, čím sa skrátia priechody pre chodcov pre zvýšenie bezpečnosti peších. *„Vybudujú sa nové zálivy pre autobusy mimo samotnej komunikácie, čo zvýši plynulosť dopravy. Pri zálivoch pribudnú autobusové zastávky s vlastnými nástupnými plochami pre cestujúcich aj s prístreškami. Za zastávkami vzniknú rozptylové plochy a bezpečné chodníky, ktoré zlepšia pohyb ľudí v celom priestore,“* objasňuje Jakub Gajdošík, 1. zástupca primátora.

Súčasťou obnovy bude doplnenie zelene, vodopriepustnej kamennej dlažby, dažďových záhrad. Pribudne cyklotrasa i nový a funkčnejší systém verejného osvetlenia, ktorý nahradí existujúce osvetlenie.

Strieborné námestie sa zazelená

Na miestach, kde to umožňuje vedenie podzemných inžinierskych sietí bude vysadená vzrastlá zeleň do špeciálnych prekoreňovacích buniek. Pri návrhu muselo mesto rešpektovať existujúcu infraštruktúru, vrátane kanalizačnej komory, ktorá v niektorých častiach nedovoľuje ďalšiu výsadbu. Stromy prinesú viac tieňa a umožnia ľuďom oddýchnuť si a spríjemniť si čakanie na spoj. *„Počítame so zavlažovaním novej zelene, a zároveň so systémom hospodárenia s dažďovou vodou. Tú už nechceme odvádzať priamo do kanalizácie, ale zachytávať ju a smerovať do zelene a dažďových záhrad. Takéto riešenie podporí rast zelene, pomôže zadržať vodu priamo v území, a zároveň prispeje k zlepšeniu mikroklímy celého Striebornho námestia,“* dopĺňa Martin Lakanda, vedúci odboru rozvojových aktivít mesta.

Zmenou prejde organizácia celého priestoru. Jedna časť súčasného parkoviska ustúpi vytvoreniu bezpečných a komfortných podmienok pre chodcov a cestujúcich, ktorí budú mať v novom riešení prioritu. Bez týchto úprav by nebolo možné umiestniť ani kvalitné zastávky, vrátane zastávkových zálivov a prístreškov. Parkovisko pri bývalej Slovenke ostane zachované. Na kvalitný verejný priestor sa premení až v čase, keď sa vybuduje projekt Slovenka, v rámci ktorého vznikne dostatok parkovacích miest aj pre verejnosť.

Financovanie z eurofondov

Na projekt v objeme približne dva milióny eur zameraný na vybudovanie terminálu, prestupového uzla MHD a prímestskej dopravy, sa mestu ponúka možnosť získať významnú časť finančných prostriedkov z európskych zdrojov. *„Projekt je rozdelený na dve samostatné časti, ktoré budú financované z rôznych opatrení Programu Slovensko v rámci integrovaných územných investícií. Projektové zámery už schválila Kooperačná rada udržateľného mestského rozvoja Banská Bystrica,“* uzatvára Vladimír Brieda, vedúci oddelenia implementácie projektov.

Z. Marhefková

Kaštieľ Radvanských čaká komplexná rekonštrukcia v hodnote 16 mil. eur

Jedna z najvýznamnejších národných kultúrnych pamiatok v Banskej Bystrici sa po rokoch dočká komplexnej obnovy. Mestu sa vďaka spolupráci s Banskobystrickým samosprávnym krajom podarilo spojiť eurofondové zdroje v celkovom objeme 16 miliónov eur, ktoré umožnia zrealizovať najrozsiahlejšiu rekonštrukciu kaštieľa Radvanských v jeho novodobej histórii.

Vizualizácie ukazujú budúcu podobu pamiatky

Vizualizácie: Mgr. art. Ing. arch. Ing. Marek Danihel

Po obnove sa z neho stane kultúrno-spoločenské centrum s priestormi pre kultúru, vzdelávanie a organizáciu podujatí. Zástupcovia mesta, kraja a Akadémie umení v Banskej Bystrici podpísali Memorandum o partnerstve pri budúcom využívaní kaštieľa Radvanských. Unikátne spojenie mesta, kraja a vysokej školy nie je len o finančnej spolupráci, ale deklaruje spoločnú víziu ako vdýchnuť obnovenému kaštieľu nový život a naplno využiť jeho potenciál po rekonštrukcii. Na tohtoročnom júnovom mimoriadnom zasadnutí mestského zastupiteľstva odsúhlasili banskobystrickí poslanci spôsob ukončenia nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi mestom Banská Bystrica a Akadémiou umení v Banskej Bystrici, ktorej predmetom je kaštieľ Radvanských. Kaštieľ je tak po administratívnych úkonoch od 1. októbra 2026 opäť plne v rukách samosprávy.

Aktualizácia projektovej dokumentácie

Mesto má ambíciu komplexne zrekonštruovať kaštieľ Radvanských, vytvoriť z neho živé kultúrne centrum a v spolupráci s BBSK a Akadémiou umení ho spoločne využívať. Za týmto účelom bola v minulom roku aktualizovaná projektová dokumentácia až do podrobnosti realizačného projektu, ktorá zohľadňuje aj priestorové požiadavky Akadémie umení a BBSK. Dohoda s partnermi predpokladá, že im priestory budú poskytnuté za symbolické nájomné jedno euro a úhradu prevádzkových nákladov. Cieľom je vdýchnuť tomuto klenotu Banskej Bystrice nový život.

Spojenie síl s BBSK, schválenie projektu v Kooperačnej rade UMR

Zámerom samosprávy je na stavebné práce a rekonštrukciu „rodinného striebra“ Banskej Bystrice čerpať mimorozpočtové zdroje z Programu Slovensko 2021 – 2027. Mesto malo pôvodne na obnovu kaštieľa k dispozícii eurofondovú alokáciu vo výške približne 9 miliónov eur. Keďže predpokladané náklady na komplexnú rekonštrukciu podľa projektovej dokumentácie pred verejným obstarávaním dosahujú cca 16 miliónov eur, k projektu sa pripojil aj Banskobystrický samosprávny kraj, ktorý na tento účel presunul časť svojej alokácie vo výške približne 6,6 milióna eur. Vďaka spojeniu týchto zdrojov sa tak po prvý raz podarilo vytvoriť finančný rámec umožňujúci komplexnú obnovu celého objektu a môže sa podariť historicky najväčšia investícia do národnej kultúrnej pamiatky, aká sa kedy v našom meste realizovala. Spolufinancovanie mesta predstavuje osem percent oprávnených výdavkov a bude zabezpečené z mestského rozpočtu. Na prvom poschodí by mala vzniknúť nová expozícia, v pláne je tiež oživenie nádvoria a reprezentatívnych častí kaštieľa. Mohli by slúžiť na zasadnutia zastupiteľstva, ale aj na koncerty, výstavy, vzdelávacie aktivity či ďalšie kultúrno-spoločenské podujatia organizované múzeom aj krajom.

Ďalšie kroky

Aktuálne sa spúšťajú všetky povoľovacie procesy, aby na prelome rokov mohlo byť vyhlásené verejné obstarávanie na zhotoviteľa stavby. S realizáciou tohto finančne najnáročnejšieho projektu týkajúceho sa národnej kultúrnej pamiatky na území mesta by sa reálne mohlo začať v prvom polroku 2027. Dokončenie a otvorenie zrekonštruovaného kaštieľa sa predpokladá na konci roka 2029. Počas rekonštrukcie kaštieľa bude vypracovaná aj komplexná projektová dokumentácia priľahlého parku, ktorý tiež prejde v budúcnosti obnovou.

Z. Marhefková

Priestory kaštieľa môžu slúžiť na kultúru i vzdelávanie

Spolupráca mesta a kraja priniesla nové spojenie s Pršianskou terasou

Okrem kaštieľa Radvanských a Domu kultúry je aj cesta na Pršiansku terasu ďalšou témou, v ktorej krajská a mestská samospráva spojili sily. Po viac ako troch desaťročiach je cesta na Pršiansku terasu a do Horných Pršian dokončená. Banskobystrický samosprávny kraj a mesto Banská Bystrica ju spoločne otvorili po rozsiahlej rekonštrukcii a dobudovaní nového úseku. Celková investícia predstavuje 5 miliónov eur.

Tri desaťročia zostávala nedokončená, dnes je už realitou. Predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Ondrej Lunter a primátor mesta Banská Bystrica Ján Nosko koncom septembra oficiálne otvorili novú cestu na Pršiansku terasu a do obce Horné Pršany.

„Keď sme sa v roku 2020 zaviazali, že túto cestu dokončíme, vedeli sme, že nás čaká veľa práce. Nebolo to jednoduché, ale dnes môžeme povedať, že sme svoj sľub splnili. Cesta je hotová a obyvatelia Pršianskej terasy a Horných Pršian majú od dnes bezpečné a komfortné spojenie. Tento projekt je výsledkom spolupráce kraja a mesta a zároveň dôkazom, že aj dlhoročný problém sa dá vyriešiť, keď sa na ňom začne systematicky pracovať,“ uviedol predseda Banskobystrického samosprávneho kraja Ondrej Lunter.

Tri jazdné pruhy, chodník aj verejné osvetlenie

Nová cesta má dĺžku 1,5 kilometra. Vznikla kompletnou rekonštrukciou starého, nedokončeného úseku a jeho rozšírením o úplne nový úsek. Cesta má tri jazdné pruhy. Dva pruhy idú v smere nahor a jeden v smere nadol. Takéto usporiadanie umožní plynulejšiu premávku aj vzhľadom na sklon cesty. Na vozovke je v jednom smere vyznačený ochranný pruh a v druhom smere piktogramy pre cyklistov. Pozdĺž celej komunikácie vedie nový chodník s verejným osvetlením pre bezpečný pohyb chodcov. *„Pôvodný úsek cesty na Pršiansku terasu bol skolaudovaný ešte v roku 1991, no nikdy nebol uvedený do prevádzky ani napojený na ďalšiu komunikáciu. Som preto rád, že po viac ako troch desaťročiach môžeme túto kapitolu definitívne uzavrieť. Vďaka spolupráci mesta a Banskobystrického samosprávneho kraja dnes odovzdávame do užívania nové a bezpečné dopravné prepojenie. Mesto investovalo 500-tisíc eur do vybudovania chodníka a moderného verejného osvetlenia. Pršianska terasa a Horné Pršany tak získavajú kvalitnejšie a bezpečnejšie spojenie s Banskou Bystricou,“* hovorí primátor Ján Nosko.

270 pozemkov a odstránenie skládky

Kraj sa s mestom na spoločnom dokončení cesty dohodol v roku 2020. Ešte pred začiatkom stavebných prác však bolo potrebné vysporiadať pozemky, na ktorých mala komunikácia vzniknúť.

Celkové náklady projektu dosiahli 5 miliónov eur

Foto: T. Pastorok

Nová cesta má tri jazdné pruhy

Foto: MsÚ BB

Kraj postupne vysporiadal 270 pozemkov s celkovou výmerou viac ako 14-tisíc štvorcových metrov. Celý proces trval tri roky. Náročná bola aj samotná výstavba. Zhotoviteľ, spoločnosť Metrostav DS, sa musel najskôr vysporiadať s viacerými skládkami odpadu. Na jednom z miest sa nachádzala aj skládka azbestu, ktorej odstránenie a likvidáciu musela zabezpečiť špecializovaná firma.

„V rámci stavebných prác sme opravili pôvodný, približne 500 metrov dlhý úsek komunikácie a na ďalšom kilometri sme vybudovali úplne nové cestné teleso. Súčasťou projektu bolo aj dobudovanie novej kanalizácie a oprava existujúcej kanalizácie vrátane odvodnenia. V celej dĺžke cesty sme vybudovali nové konštrukčné vrstvy zo štrkodrvy, CBGM + asfaltových vrstiev. Pozdĺž komunikácie vznikol aj 1,5 metra široký chodník s asfaltovým povrchom, ktorý je osvetlený. Pre zvýšenie bezpečnosti chodcov sme osadili nové zábradlie. Na ceste je vodorovné dopravné značenie zo studeného plastu,“ uviedol oblastný riaditeľ Metrostav DS Jozef Róža.

Predseda BBSK Ondrej Lunter a primátor Ján Nosko

Foto: MsÚ BB

Projekt za päť miliónov eur

Celkové náklady projektu dosiahli 5 miliónov eur. Z toho viac ako 4,2 milióna eur predstavujú stavebné práce. Väčšinu nákladov na projekt pokryl Banskobystrický samosprávny kraj, ktorý hradil výstavbu samotnej cesty. Mesto Banská Bystrica financovalo výstavbu chodníka a osadenie nového verejného osvetlenia sumou 500-tisíc eur. Na výstavbu prispeli istou čiastkou aj súkromní developeri pôsobiaci na Pršianskej terase. Ich finančná účasť bola podmienkou kraja vzhľadom na rozvoj územia a rastúci počet jeho obyvateľov.

Prieskum na pôvodnej ceste

Na pôvodnej ceste vedúcej na Pršiansku terasu, ktorá je v zlom technickom stave sa zrealizuje inžiniersko – geologický prieskum, ktorý dá odpoveď na to, ako by sa mala sanovať. Kraj tiež rozbehne participatívny proces s obyvateľmi mestskej časti o tom, ako by táto cesta mala byť využívaná po sanácii.

Banskobystrický samosprávny kraj, red.

Radvaň s Fončordou spojí nový moderný most

Práce na rekonštrukcii mosta na Mládežníckej sú v plnom prúde

Foto: T. Pastorok

Rekonštrukcia dôležitého mosta prepájajúceho Radvaň s Fončordou sa naplno rozbehla a prebehli už aj búracie práce. Dôležitá dopravná stavba prináša viaceré obmedzenia i zmeny v doprave. Zhotoviteľ celé stavenisko organizuje s maximálnym ohľadom na obyvateľov žijúcich v bezprostrednej blízkosti. Prosíme všetkých o trpezlivosť a pochopenie počas realizácie jednej z najvýznamnejších dopravných stavieb v tejto lokalite.

Pôvodne sa počítalo s úplným uzatvorením mosta od polovice septembra, napokon vodičom slúžil takmer do konca septembra. Zhotoviteľ sa totiž rozhodol upraviť harmonogram jednotlivých etáp výstavby s cieľom skrátiť obdobie úplnej uzávery a zabezpečiť čo najplynulejší priebeh prác bez zbytočných prestojov. Uzávera potrvá do skončenia výstavby nového mosta.

„Pri plánovaní prác sme hľadali riešenie, ktoré umožní čo najdlhšie zachovať prejazd po existujúcom moste a zároveň zabezpečí plynulý priebeh výstavby. Harmonogram sme preto upravili tak, aby demolácia mostného objektu nadväzovala na potvrdený termín dodania nových nosníkov. Urobíme všetko pre to, aby táto úprava harmonogramu nemala vplyv na konečný termín odovzdania diela,“ informuje riaditeľka spoločnosti SMS Eva Fízeľová.

Zmena technologického postupu

Pred začiatkom rekonštrukcie vykonal zhotoviteľ podrobnejšiu diagnostiku aktuálneho technického stavu mosta. Ide o prirodzený krok pred realizáciou takéhoto rozsiahleho projektu, keďže od predchádzajúcej diagnostiky a spracovania projektovej dokumentácie uplynulo niekoľko rokov.

Výsledky ukázali, že technický stav niektorých častí konštrukcie, predovšetkým stredového piliera, sa v období medzi rokmi 2020 a 2026 zhoršil výraznejšie ako sa pôvodne predpokladalo. Na degradácii betónu a výstuže sa okrem času a poveternostných vplyvov podieľa aj dlhodobé pôsobenie bludných elektrických prúdov súvisiacich s trakčným vedením. Pôvodne zhotoviteľ počítal s rozsiahlou obnovou stredového piliera. Na základe súčasného stavu však pristúpil k jeho odstráneniu a vybudovaniu nového.

Bezprostredne po uzatvorení mosta nasledovalo frézovanie vozovky, demontáž verejného osvetlenia, odstávka trolejového vedenia a ďalších častí mosta. Samotné búracie práce prebehli začiatkom októbra, sutina bola postupne odvážaná.

Búracie práce

Foto: MsÚ BB

Ďalšie stavebné práce

Súčasťou prác je aj preložka stĺpov trolejového vedenia, ktoré sa budú posúvať z dôvodu rozšírenia priestoru pre chodník a zabezpečenia požadovanej šírky komunikácie. Osadené budú nové prefabrikované nosníky, vybuduje sa nový mostný zvršok vrátane ríms, zvodidiel a zábradlí. Rekonštrukcia sa bude týkať aj inžinierskych sietí, konkrétne trolejového vedenia a verejného osvetlenia.

„Súčasťou projektu je aj rekonštrukcia priľahlých ciest a komunikácií. Na moste pribudne chodník, ktorý v tejto lokalite doteraz chýbal, vybuduje sa nové odvodnenie a zrealizujú sa nové konštrukčné vrstvy vozovky. Most s dĺžkou viac ako 61 metrov a šírkou viac ako 10 metrov je navrhnutý tak, aby spĺňal súčasné požiadavky na zaťažiteľnosť a bezpečnú a plynulú premávku. Ďakujem všetkým obyvateľom za trpezlivosť a ohľaduplnosť počas stavebných prác,“ dopĺňa primátor Ján Nosko.

AKO SA MENÍ DOPRAVA

Aby bolo možné realizovať komplexnú obnovu mosta, je nevyhnutné počas výstavby z neho úplne vylúčiť dopravu a zabezpečiť jej presmerovanie po iných trasách.

Osobná automobilová doprava

Súčasťou dopravných opatrení sú úpravy dopravného značenia a zmena organizácie dopravy na viacerých križovatkách.

- Most je uzatvorený od križovatky Moskovská rázcestie až po križovatku v smere na Suchý vrch.
- Pre všetku dopravu, okrem autobusov, je uzatvorená cesta od Oremburskej č. 1 -5 po otočku autobusov na Mládežníckej ulici.
- Automobilová doprava je presmerovaná z Poľnej ulice na Kyjevské námestie cez Mládežnícku ulicu
- Pri križovatke ulíc Poľná – Mládežnícka v blízkosti Gymnázia Mikuláša Kováča je upravená hlavná cesta tak, aby bola preferovaná trasa využívaná počas obchádzky. Táto križovatka bola už v minulom roku stavebne upravená, vrátane zväčšenia polomerov napojenia, aby bez problémov zvládla zvýšenú intenzitu dopravy.

MHD

Vzhľadom na obmedzenia súvisiace so stavbou nie je možné zachovať trolejbusovú dopravu, preto je dočasne nahradená autobusovými spojmi tak, aby bola zabezpečená plnohodnotná obslužnosť sídliska, škôl na Tajovského ulici aj zdravotníckych zariadení.

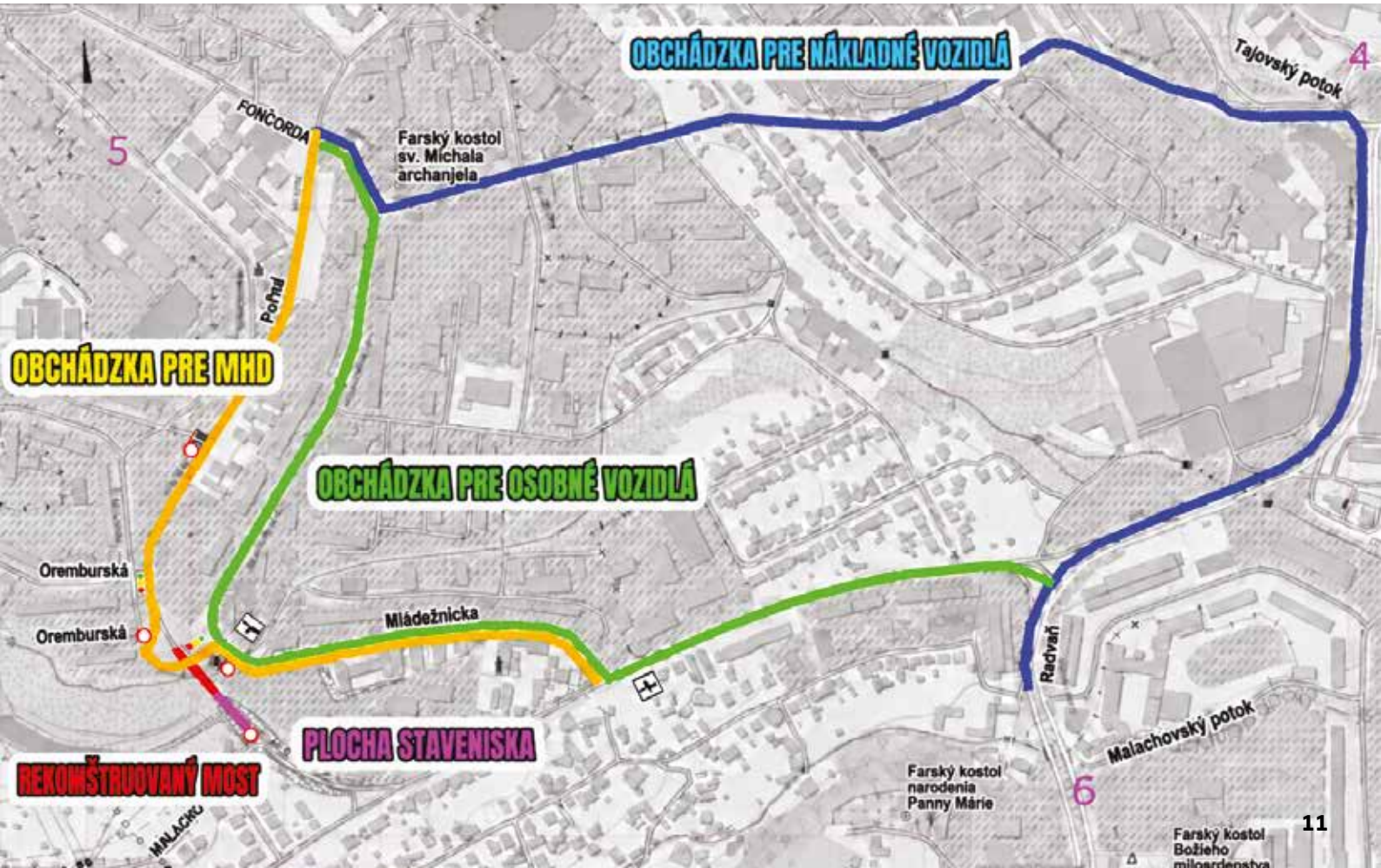
- Trolejbusy nahradili autobusy a len tie môžu jazdiť počas stavebných prác popod most
- Na Oremburskej ulici bolo vybudované nové prepojenie tak, aby ním mohli bezpečne prechádzať autobusy, ktoré sa tak môžu napojiť na hlavnú komunikáciu za mostom. Vďaka tomu zabezpečíme obsluhu všetkých dotknutých zastávok, vrátane zastávky Moskovská rázcestie
- Odstavená je zastávka MHD na Poľnej ulici (smer Poľná, rázcestie), najbližšou využiteľnou zastávkou je zastávka MHD Poľná, rázcestie, pričom funkčnosť zastávky zostane zachovaná len pre regionálnu autobusovú dopravu v smere z Malachova
- Bližšie informácie sú oznámené cestujúcim obvyklým spôsobom na internetovej stránke dopravcov a na jednotlivých zastávkach MHD.

Nákladná doprava

- Nákladné vozidlá sú odkláňané na Okružnú ulicu, ulicu Kapitána Nálepku a následne veľkú okružnú križovatku pri nákupnom centre ESC.

Mesto má zároveň pripravené návrhy ďalších zmien dopravného značenia v okolí Kyjevského námestia, s cieľom zabezpečiť plynulejší a bezpečnejší výjazd vozidiel počas obdobia rekonštrukcie. Ich zavedenie bude závisieť od dopravnej situácie počas priebehu rekonštrukcie. Všetky opatrenia majú minimalizovať dopady stavebných prác na obyvateľov, a zároveň zabezpečiť zachovanie dopravnej obslužnosti územia počas celej doby rekonštrukcie mosta.

red.

Návrhy architektov citlivo rešpektujú okolie

Vizualizácie: Minimal architekti

Mesto pre Divadlo z Pasáže postaví vlastnú divadelnú sálu v Lazovnej ulici

Divadlo z Pasáže oslávilo 30 rokov svojej existencie. Počas troch desaťročí odohralo množstvo predstavení, no nikdy nemalo vlastnú divadelnú scénu a na svoju činnosť využívalo rôzne priestory. Mesto Banská Bystrica sa preto rozhodlo vybudovať pre divadlo samostatnú sálu, ktorá bude rešpektovať špecifické potreby jeho hercov, vytvorí lepšie zázemie pre každodenné fungovanie divadla a zároveň prinesie nový komorný kultúrny priestor na Lazovnej ulici.

Komunitné Divadlo z Pasáže je už viac ako 30 rokov výnimočnou súčasťou kultúrneho života Banskej Bystrice. Jeho herci so zdravotným znevýhodnením svojím talentom a predstaveniami reprezentujú naše mesto nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Napriek tomu divadlo za celé obdobie svojej existencie nikdy nemalo vlastnú scénu a za svojimi divákmi muselo prichádzať do rôznych priestorov.

Nová sála vznikne priamo v záhrade Divadla z Pasáže. Jej umiestnenie je dôležité aj vzhľadom na špecifické potreby hercov. Budú mať divadelnú scénu priamo v prostredí, ktoré poznajú a v ktorom každodenne fungujú, čo výrazne zlepší podmienky pre ich prácu.

Keďže sa záhrada, kde má sála vzniknúť, nachádza priamo v pamiatkovej rezervácii a v susedstve historického mestského opevnenia s baštou a meštianskeho domu, návrh musel citlivo rešpektovať okolie. Projekt preto vznikal v spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom a zohľadňuje jeho požiadavky. Pôjde o drevostavbu s cortenovým obkladom, ktorá citlivo zapadne do existujúceho prostredia. Veľkou výhodou bude jej prepojenie s exteriérom. Objekt bude mať veľké zásuvné a bude možné ich otvoriť tak, aby interiér prirodzene komunikoval so záhradou a oba priestory sa mohli počas podujatí vzájomne prepájať.

„Divadlo z Pasáže doteraz nemalo vlastnú divadelnú sálu a po 30 rokoch máme konečne šancu získať priestor, ktorý bude skutočne náš. Nebudeme už závislí od prenajatých priestorov ani od ich dramaturgie. Budeme môcť hrať a skúšať vtedy, keď to budeme potrebovať, a vytvárať si vlastný program. Jednoducho budeme môcť zabezpečiť plnohodnotný chod divadla. Zároveň je vždy významné, keď v meste vznikne nový kultúrny priestor. Banská Bystrica ich nemá nazvyš a o to viac nás teší, že nová sála bude môcť byť otvorená aj ďalším ľuďom a kultúrnym aktivitám,“ dopĺňa Matúš Petričko, riaditeľ Divadla z Pasáže.

Okrem samotnej sály vznikne aj sklad techniky, šatne pre účinkujúcich a priestor pre technika. Myslelo sa aj na ekologické riešenia. Objekt bude mať zelenú strechu, povrchy v jeho okolí umožnia vsakovanie vody a dažďová voda sa bude zachytávať v nádrži a následne využívať na zavlažovanie záhrady. Súčasťou projektu je aj rekonštrukcia existujúceho menšieho objektu vo dvore, v ktorom vzniknú nové sociálne zariadenia.

„Dôležitú časť povoľovacieho procesu už máme za sebou. Súhlasné rozhodnutie o stavebnom zámere nadobudlo právoplatnosť 14. augusta 2026. Po dokončení projektu stavby mesto požiada stavebný úrad o jeho overenie. Samospráva zaradila vybudovanie novej divadelnej sály medzi svoje priority v oblasti kultúry. Na realizáciu projektu schválila Kooperačná rada približne 340 000 eur z európskych fondov. S výstavbou chceme začať v budúcom roku,“ dopĺňa Martin Lakanda, vedúci odboru rozvojových aktivít mesta.

Z. Marhefková

Foto: MsÚ BB

Nová sála vznikne priamo v záhrade Divadla z Pasáže

O Divadle z Pasáže

Priestory budú rešpektovať potreby hercov

Divadlo z Pasáže je mestské komunitné divadlo, ktoré pôsobí v Banskej Bystrici od roku 1995. Jeho herecký súbor tvoria ľudia s mentálnym postihnutím, ktorí sa venujú profesionálnej divadelnej tvorbe. Za svoju existenciu pripravilo desiatky inscenácií a predstavilo sa na domácich aj zahraničných festivaloch. Za umeleckú a sociálnu činnosť získalo viacero ocenení.

Divadlo úzko spolupracuje s organizáciou Denné centrum, vďaka čomu prepája umeleckú prácu s každodennou sociálnou podporou hercov. Toto spojenie vytvára priestor na rozvoj ich schopností, samostatnosti a uplatnenia v spoločnosti. Popri príprave a uvádzaní inscenácií sa divadlo venuje aj vzdelávaniu detí a mládeže.

Víziou Divadla z Pasáže je prostredníctvom profesionálnej tvorby otvárať diskusiu o živote ľudí s postihnutím a ich postavení v spoločnosti. Divákom ponúka príležitosť spoznať ich ako tvorivých a samostatných dospelých ľudí. Svojou činnosťou podporuje vzájomné porozumenie a pomáha prekonávať predsudky.

Ján Juraj Knobloch (1672 – 1755)

a banskobystrické zvonolejárske a delolejárske remeslo

Zvon z dielne Jána Juraja Knoblocha mladšieho.

Foto: archív SSM

Najstaršia písomná zmienka o zvonároch na našom území pochádza z roku 1124 z kláštora v Bzovíku v okrese Krupina. Prvé údaje o odlievaní zvonov evidujeme v 13. storočí na východnom Slovensku, neskôr v gemerskej oblasti aj na západnom Slovensku. Začiatkom 18. storočia vznikali zvonolejárske dielne aj v Banskej Bystrici a Banskej Štiavnici. V priebehu 19. storočia dielne v Bratislave a Košiciach zanikli a do 40. rokov 20. storočia existovala už iba dielňa v Trnave.

Zvonolejárske a delolejárske remeslo

Archívne dokumenty dokladajú prítomnosť zvonolejárov v stredoslovenských mestách už v 14. storočí. Vďaka rozvinutému baníctvu si Banská Bystrica vybudovala výnimočné postavenie. Prirodzené bolo spojenie zvonolejárstva a delolejárstva do jedného remesla, keďže obe využívali rovnaký materiál aj podobnú technológiu. Osobitný cech predstavovali kovolejári. Popri menších kovových predmetoch sa v Banskej Bystrici odlievali aj veľké zvony, dokonca kanóny, a vytvorili sa dve skupiny. Jedna pracovala pre banskobystrický magistrát a druhá pre Thurzovsko-fuggerovský podnik so zameraním na export. Z ich dielní pochádzali aj delá pre pohraničné pevnosti počas protitureckých vojen. Viacerí banskobystrickí kovolejári dosiahli vo svojom remesle špičku a boli žiadaní aj v zahraničí. Medzi významných zvonolejárov a delolejárov v priebehu 16. – 18. storočia patrili: Tomáš Jaruš, Juraj Balthazarides, Ján Krištof Stengel, Ján Fridrich Kluge, Ján Gottlieb Stock, Ján Michal Ebert, František Zechenter, Ján Kluge, Samuel Preis, Tadeáš Drahoň, Jozef Jackel, Jozef Pavol Christelli, František Xaver Littmann, Adalbert Littmann. V meste pôsobili aj zvonolejárky, manželky resp. vdovy po zvonolejároch: Dorota Klugeová, Zuzana Preisová, alebo Anna Mária Littmann-Christelliová.

Vznik zvonolejárskej dynastie Knoblochovcov

Priezvisko Knobloch má pôvod v staronemeckom výraze klobelouch/knoblauch, čo v preklade znamená cesnak. Pôvodne išlo o prezývku pre ľudí, ktorí cesnak pestovali alebo s ním obchodovali. V kontexte Banskej Bystrice je priezvisko spojené s remeselnou históriou, keďže rod sa do dejín mesta zapísal ako významná dynastia zvonolejárov. Pri zrode banskobystrickej zvonolejárskej dynastie stál Ján Juraj Knobloch (1672 – 1755). Narodil sa v nemeckom mestečku Döbern, no jeho profesijná dráha sa neskôr natrvalo spojila s dnešným Slovenskom. Predpokladá sa, že na našom území pôsobil už od 20. rokov 18. storočia. Napriek tomu ho za banskobystrického mešťana prijali až 28. septembra 1751, keď mal 79 rokov. Z jeho rodinného života vieme len, že mal syna, ktorý stal tiež kovolejárom. Ján Juraj Knobloch zomrel 18. novembra 1755 ako 85-ročný. Z jeho bohatej tvorby sú známe zvony odliate pre Rožňavu (1717, 1718), Sebedražie v prievidzskom okrese, Svodov, dnes mestská časť Želiezoviec v okrese Levice (1751) a Žiar nad Hronom (1754).

Pokračovatelia remesla

Remeslu otca sa venoval najstarší syn Ján Juraj Knobloch ml. (1715 – 1768). Narodil sa v Banskej Bystrici, od roku 1751 žil s rodinou aj tromi zvonolejárskymi tovarišmi vo vlastnom dome v Hornej ulici č. 5 (asanovaný v roku 1947, dnes budova Hlavnej pošty). V manželstve s Alžbetou rod. Offner sa narodili dve deti: dcéra Mária Anna (1755) a syn Ján Juraj (1753), budúci zvonolejár. V druhom manželstve s Katarínou Knobloch sa narodil syn Michal (1767), ktorý ako dvojročný zomrel a dcéra Anna Katarína (1768). Mesiac po jej narodení Ján Juraj zomrel 22. decembra 1768 v Banskej Bystrici ako 53-ročný. Po Knoblochovej smrti sa stali majiteľmi domu od roku 1772 zvonolejári, bratia Jozef a Ján Lišiak.

Silný požiar v auguste 1761 roztavil vo zvonici mestského hradu všetky zvony. Mestská rada stiahla preto dočasne farské zvony z Jakuba, Sásovej a Špaňej Doliny. V nasledujúcom roku dostali od mesta zákazku na výrobu nových zvonov Ján Juraj Knobloch ml. a Samuel Preis. V júli 1763 mesto požičané zvony vrátilo a na ich miesto osadili šesť nových s pôvodnými názvami. Iba Banícky zvon dostal pomenovanie Veľký zvon, neskôr sa ujalo meno Generál. Z prác majstra Knoblocha ml. sú známe zvony odliate pre Detvu (1759, 1767), Liptovskú Lúžnu (1759), oravskú Lomnú (1760), Lopej (1764), Sliače (1765), Čadcu (1766) a liptovské Kaľameny (1768).

Predstaviteľ tretej generácie zvonolejárov, vnuk Ján Juraj Knobloch (1753 – 1813) nml. sa narodil v Banskej Bystrici a ako 24-ročný sa stal mešťanom. Späť do vlastníctva kúpil dom v Hornej č.5, ktorý kedysi jeho otec predal bratom Lišiakovcom. Tu žil s rodinou v rokoch 1778 – 1812 spolu aj so svokrou a jedným tovarišom. V manželstve s Evou, rodáčkou z Győru, sa narodilo osem detí, štyri dcéry: Anna Sofia (1778), Clara (1782), Anna Mária (1784), Františka (1789) a traja synovia: budúci zvonolejár František (1779), Ján (1781) a Georgius (1793). Po smrti významného zvonolejára Samuela Preisa odkúpil Knobloch v roku 1771 jeho dielňu pred Hronskou bránou. Ján Juraj, ktorý vystupoval počas života ako vyučený medilejár, delolejár a zvonolejár, zomrel 8. apríla 1813 ako 60-ročný. Po jeho smrti žila v dome v Hornej ulici jeho vdova so synom Františkom ešte rok. Zomrela 23. novembra 1827 vo veku 68 rokov. Počas svojej kariéry bol Knobloch mimoriadne činný. Zvony dodával do Poľska aj Maďarska. Z domácich sú známe zvony pre Predajnú (1772), Liptovskú Teplú (1778), Zvolen (1779), oravskú Krušetnicu (1780), Detvu (1790), Tvrdošín (1793), Badín (1797), liptovské Smrečany (1799), hornonitriansky Koš (1802), alebo oravskú Habovku (1804).

Posledný predstaviteľ dynastie, pravnuk František de Paula Knobloch (1779 – 1814), sa narodil v Banskej Bystrici 17. augusta 1779. Mešťanom sa stal ako 25-ročný. Jeho činnosť bola krátka, trvala iba prvé desaťročie 19. storočia, pretože ako 35-ročný predčasne zomrel 9. júna 1814. Z jeho prác sú známe zvony pre kysucké Lodno (1805), Pukanec (1813), dodával však aj do Maďarska.

Zvon v zbierkach múzea

V zbierkach múzea sa nachádza zvon so srdcom a drevenou zvonovou profilovanou hlavou z dielne zvonolejára Jána Juraja Knoblocha ml. Na krku zvona je odliatu horná nápisová páska s autorstvom a datovaním: „F. PER.IO.GEORG:KNOBLOCH-NEOS:1767“. Pod ňou na drieku zvona sa nachádza reliéfny ornament s rastlinným motívom a reliéfom Jána Nepomuckého s atribútmi hviezdnou korunou a ľaliou. V dolnej časti zvona je odliata nápisová páska: „S.IOAN.NEPOM.ORA PRO NOBIS/SV. JÁN NEPOMUCKÝ, ORODUJ ZA NÁS“. Celková výška zvonu je 31 centimetrov. Dielo vytvoril 52-ročný majster Knobloch ml. v Banskej Bystrici v roku 1767 rok pred svojou smrťou. Zvon bol pred kúpou do múzea v roku 1973 súčasťou zvonice na Motyčkách, časť Bukovec.

Filip Glocko, Stredoslovenské múzeum

Príprava mosta v Kremničke pokročila, mesto podpísalo zmluvu s NDS

Príprava nového mosta ponad R1 v Kremničke pokročila. Mesto Banská Bystrica získalo právoplatné povolenie na jeho výstavbu a s Národnou diaľničnou spoločnosťou (NDS) podpísalo zmluvu o spolupráci. Výstavbu s predpokladanými nákladmi približne 5,37 milióna eur má po získaní finančných prostriedkov zabezpečiť diaľničná spoločnosť.

Pôvodný most zbúrali na jeseň 2024 pre havarijný stav. Hoci nepatril mestu, predstavoval dôležité dopravné prepojenie mestských častí a napojenie na okolité komunikácie. Samospráva preto zabezpečila prípravu jeho náhrady. V decembri 2024 vo verejnom obstarávaní vybrala prešovskú spoločnosť ISPO, ktorá spracovala projektovú dokumentáciu.

Projektant v prvej polovici roka 2025 predložil tri technické varianty. Mesto ich posudzovalo podľa náročnosti riešenia, technológie výstavby a predpokladaných nákladov. Výsledný návrh vznikol po dohode odborných útvarov samosprávy, NDS a Slovenskej správy ciest. V júni 2026 už mesto disponovalo právoplatným stavebným zámerom a poslanci schválili kroky potrebné na majetkovoprávne usporiadanie pozemkov pod budúcim mostom, ktoré vlastní NDS.

Po zabezpečení potrebných stanovísk a absolvovaní stavebného konania má mesto právoplatné povolenie na výstavbu. Ďalším krokom bolo podpísanie zmluvy o spolupráci, ktorá upravuje rozdelenie úloh medzi samosprávou a diaľničnou spoločnosťou.

Nový most bude súčasťou pripravovanej križovatky pri vstupe do Banskej Bystrice od Zvolena. Keďže tento projekt bude realizovať NDS, obe stavby má zastrešiť jeden stavebník. Mesto bezplatne prevedie na diaľničnú spoločnosť vlastnícke právo k projektovej dokumentácii a udelí jej licenciu na použitie. NDS následne po získaní finančných prostriedkov zabezpečí realizáciu mosta a uhradí všetky súvisiace náklady. Výstavba by tak mohla byť prvou etapou rozsiahlejšieho projektu pripojenia R1. Most má vzniknúť na mieste pôvodného. Projekt počíta s obojsmernou premávkou, chodníkmi pre peších po oboch stranách a verejným osvetlením. Jeho celková dĺžka má byť približne 85 metrov.

Dohoda nadväzuje na dvojročné rokovania mesta s Ministerstvom dopravy SR a NDS. Primátor Ján Nosko verí, že výstavba sa začne v prvej polovici budúceho roka.

Podpis zmluvy s diaľničiarmi je pre nový most veľkým míľnikom

Foto: T. Pastorok

„Vnímam to totiž ako môj záväzok Banskobystričanom, ktorý som dal pri jeho búraní, a urobím všetko pre to, aby som ho naplnil,“ uviedol primátor Ján Nosko.

B. Károlyová

Výstavba verejnej kanalizácie v Rudlovej a na Lipovej ulici vstúpila do realizácie

Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., začala s výstavbou verejnej kanalizácie na Lipovej ulici v Podlaviciach a postupne bude pokračovať v Rudlovej. Je to dobrá správa pre životné prostredie aj pre viac než 80 domácností, ktoré budú mať možnosť napojiť sa na chýbajúcu kanalizačnú sieť. Mesto Banská Bystrica o projekte vodárenskej spoločnosti informuje v záujme obyvateľov mesta.

Po dlhoročnej príprave a úsilí samosprávy a vodárenskej spoločnosti vstúpil projekt dobudovania verejnej kanalizácie v mestskej časti Rudlová a časti ulice Lipová v Podlaviciach do realizačnej fázy. Ide o významnú investíciu do technickej infraštruktúry, ktorá prispeje k ochrane životného prostredia, zlepšeniu kvality povrchových a podzemných vôd a zvýšeniu komfortu bývania obyvateľov dotknutej lokality.

Stavebné práce začali v Lipovej ulici, odkiaľ budú postupne pokračovať do mestskej časti Rudlová podľa harmonogramu výstavby. Projekt realizuje Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., ktorá na jeho financovanie získala z Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky nenávratný finančný príspevok vo výške viac ako 2 milióny eur.

Výstavbou kanalizácie sa odstráni dlhodobo nevyhovujúci stav nakladania s odpadovými vodami v tejto časti mesta. Realizácia projektu prispeje k zníženiu zaťaženia Rudlovského potoka splaškovými vodami, k ochrane podzemných vôd a k zlepšeniu celkového stavu životného prostredia.

„Nová kanalizačná sieť bude mať dĺžku približne 1,2 kilometra a povedie ulicami Pod Bánošom, Odbojárov, Strmá a Dedinská. Súčasťou stavby bude aj vybudovanie odbočení z hlavnej stokovej siete po hranice jednotlivých nehnuteľností ukončených revíznymi šachtami, na ktoré sa budú môcť vlastníci nehnuteľností následne napojiť prostredníctvom individuálnych kanalizačných prípojok,“ ozrejmuje vedúca oddelenia životného prostredia MsÚ Beata Kostúrová.

Počas realizácie budú obyvatelia priebežne informovaní o ďalšom postupe prác a prípadných dočasných obmedzeniach. Zhotoviteľ stavby bude zároveň koordinovať jednotlivé etapy výstavby s vlastníkmi dotknutých nehnuteľností. Predpokladané ukončenie celého projektu je plánované v roku 2028. Rudlová tak získa technickú infraštruktúru zodpovedajúcu súčasným požiadavkám na ochranu životného prostredia a kvalitu bývania. Vlastník pripojí svoju nehnuteľnosť na verejnú kanalizáciu stavby cez vybudovanú kanalizačnú prípojku s revíznou šachtou. Pre pripojenie je potrebné, aby vyplnil prihlášku na dodávku vody a odvádzanie odpadových vôd, zverejnenú na webe https://www.stvps.sk/na-stiahnutie/.V prípade poradenstva sa môže majiteľ nehnuteľnosti obrátiť aj na zákaznícke centrum Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti na Partizánskej ceste č. 73. K dispozícii je tiež telefonická zákaznícka linka 0850 111 234 a e-mail cc@stvps.sk.

Nová kanalizačná sieť bude mať dĺžku približne 1,2 kilometra

Foto: MsÚ BB

B. Károlyová

Hodinová veža prechádza obnovou

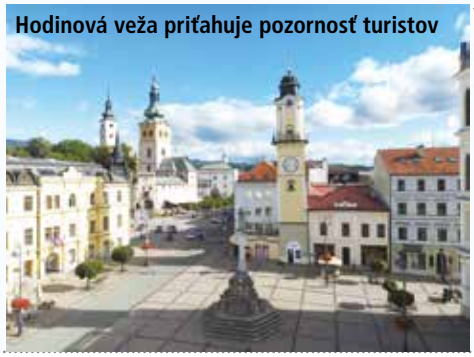
Po reštaurátorských prácach na Petermanovej veži, ukončení prvej etapy obnovy Barbakánu a prevzatí Mariánskeho stĺpa do majetku mesta, aby mohlo zabezpečiť jeho potrebnú starostlivosť a obnovu, prišla na rad ďalšia dominanta Námestia SNP – Hodinová veža.

Stavebné práce na Hodinovej veži sa začali koncom septembra, pričom počas ich realizácie je vyhliadková ochodza pre verejnosť neprístupná. Cieľom samosprávy je zvýšiť jej bezpečnosť a zlepšiť prístupnosť najmä počas zimných mesiacov.

Hodinová veža si vyžaduje pravidelnú starostlivosť a údržbu. Poslednou komplexnejšou rekonštrukciou prešla v roku 2014, keď bola zároveň sprístupnená verejnosti. Tento rok mesto pristúpuje k oprave ochodze – pochôdznej časti veže, z ktorej sa obyvateľom aj návštevníkom ponúka jedinečný pohľad na Banskú Bystricu z vtáčej perspektívy.

„Aby sme zvýšili bezpečnosť a zároveň zlepšili prístupnosť veže najmä počas zimných mesiacov, bude pod pochôdznu plochu osadený medený odporový kábel, ktorý zamedzí tvorbe námrazy. Vymenená bude drevená podlaha za terasovú podlahu z kompozitných drevoplastových dosiek s imitáciou dreva, ktoré sú odolnejšie voči častým zmenám počasia a majú dlhšiu životnosť oproti dreveným doskám. Zároveň sa obnovia aj drevené dvojkrídlové dvere, ktoré vedú na ochodzu,“ objasňuje vedúca Turistického informačného centra Barbora Osvaldová.

Vyhliadková ochodza je pre verejnosť neprístupná od 28. septembra, stavebné práce by mali trvať dva mesiace. Počas víkendov je veža naďalej otvorená ako Turistické informačné centrum a poskytuje služby turistom.

Hodinová veža priťahuje pozornosť turistov
Foto: T. Pastorok

„Počas plánovaných prác by sme sa chceli pokúsiť opraviť aj nefunkčný ciferník na východnej strane Hodinovej veže. Najskôr však musíme priamo na mieste zistiť príčinu poruchy. Oprava historických hodinových strojov je dnes veľmi špecifické remeslo a nájsť skúseného hodinára nie je jednoduché. Veríme však, že pôjde len o menší technický zásah a hodiny sa nám podarí opäť sprevádzkovať,“ dopĺňa Vladimír Bállek, vedúci Oddelenia správy a údržby miestnych ciest a inžinierskych sietí MsÚ.

Historické dominanty mesta sú neodmysliteľnou súčasťou identity Banskej Bystrice. Každoročne priťahujú pozornosť mnohých domácich i zahraničných návštevníkov.

Z. Marhefková

Časová schránka na nádvorí Robotníckeho domu uchová odkaz pre ďalšie generácie

Kultúrne centrum Robotnícky dom zavŕšilo oslavy storočnice uložením časovej schránky na nádvorí svojej budovy. Jej obsah má budúcim generáciám priblížiť život tohto kultúrneho priestoru v období jeho stého výročia. V schránke, ktorej otvorenie je naplánované o sto rokov, sa nachádza napríklad rukou písaný list, kľúč od hlavných dverí Robotníckeho domu či mince z roku 2025.

Do medenej schránky boli počas ceremónie vložené mince z roku 2025, grafický list k storočnici, fotografie na špeciálnom trvanlivom papieri aj predmety z osláv stého výročia. Obdobie osláv zachytili tiež pozvánka, plagát či Radničné noviny s článkom o Robotníckom dome. Medzi uloženými predmetmi bola kópia Ceny primátora a kľúč od hlavných dverí.

Svoje miesto v schránke našla aj publikácia Robotnícky dom – Pevný bod politicko-kultúrneho života v Banskej Bystrici, pripravená pri príležitosti storočnice. Kniha približuje históriu domu od jeho vzniku po súčasnosť a dopĺňajú ju rozhovory a spomienky ľudí, ktorých životy sa s týmto miestom spájajú. Súčasťou odkazu budúcim generáciám bol aj rukou napísaný list, zoznam pracovníkov a vyhodnotenie činnosti za rok 2025. Elektronické podklady uchová špeciálne médium určené na dlhodobé uskladnenie dát. Obsahuje fotografie, film o Robotníckom dome, film zo storočnice, knižnú publikáciu a digitálne kópie ďalších dokumentov. *„Chceli sme zachovať časť histórie z obdobia stého výročia a priblížiť našim nasledovníkom, ako Robotnícky dom vyzeral a fungoval. Preto sme do schránky vložili aj bežné predmety a osobný odkaz ľudí, ktorí tu dnes pracujú,“* uviedla Lýdia Baranová z Kultúrneho centra Robotnícky dom.

Schránku profesionálne uzavreli a uložili do zeme

Hostia sledovali vkladanie predmetov aj uzatváranie schránky. Po zanitovaní bola schránka uložená do zeme a prekrytá nerezovou platňou s vyznačeným dátumom uloženia a plánovaného otvorenia o ďalších sto rokov. Kultúrne centrum Robotnícky dom pripravovalo uloženie schránky v spolupráci so Štátnym archívom a Krajským pamiatkovým úradom v Banskej Bystrici. Na jej výrobu zvolilo meď, materiál využívaný na dlhodobé uskladnenie a ochranu obsahu.

Pri príležitosti uloženia časovej schránky bola zároveň slávnostne odhalená pamätná tabuľa na fasáde Robotníckeho domu s textom: *„Na pamiatku generáciám, ktoré spoluvytvárali kultúrny, spoločenský a politický život v Banskej Bystrici.“* Autorské výtvarné riešenie a grafický návrh pripravil doc. Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD. v nadväznosti na vizuál storočnice. O výrobu sa postaral akademický sochár Pavel Janíček.

B. Károlyová

Na objavenie bude obsah schránky čakať sto rokov
Fotografie: MsÚ BB

MICHAL ČERVIENKA A HOSTIA

16. Benefičný koncert pre Základnú školu pri Detskej fakultnej nemocnici v Banskej Bystrici

SRDCOM PRE DETI

v programe odznejú najslávnejšie slovenské operety a virtuózne akordeónové diela

12.11.2026
18:30 h

Robotnícky dom
Banská Bystrica

hosť večera Miroslav Dvorský
komorný orchester
diriguje Daniel Simandl

benefičné vstupné 12 €
predpredaj vstupeniek: Turistické Informačné centrum, Námestie SNP 1, Banská Bystrica

koncert sa koná pod záštitou paralympionika Jána Riapoša

RADNIČNÉ NOVINY
MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Vydáva: Mesto Banská Bystrica, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica, E-mail: radnicnenoviny@banskabystrica.sk, Tel.: 048/4330 107, Príprava textov a grafiky: Bc. Barbara Károlyová, Mgr. Zdenka Marhefková, PhD., Layout: Mgr. Tomáš Pastorok, Grafická úprava: Denisa Fazekašová, Tlač: Polygrafické centrum, s.r.o., Tomášikova 26, 82101 Bratislava, Distribútor: Do každej bytovej schránky, Slovenská pošta, a.s., Vychádza v náklade: 34 600 výtlačkov, Periodicita: mesačník, On-line verzia: www.banskabystrica.sk, Evidenčné číslo: EV 2943/09, IČO vydavateľa: 00313271, ISSN 1339-9837, Nepredajné! Nevyžiadané rukopisy nevraciame. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu textov vrátane krátenia. Vydané: október 2026.